

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/3037/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat Képviselő-testületének a településkép védelméről szóló 13/2021. (VI. 29.) önkormányzati rendelete 25. § (3) bekezdés c) pontja „panel” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. A személyesen eljáró magánszemély indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat Képviselő-testületének a településkép védelméről szóló 13/2021. (VI. 29.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Ör.) 25. § (3) bekezdés c) pontja „panel” szövegrésze alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését kezdeményezte.
- [2] 2. Az indítványozó alaptörvény-ellenesnek ítéli az Ör. 2024. július 1. napjától hatályos azon előírását, miszerint Budapest főváros XIII. kerületében az ún. védett területeken kívüli kiemelten meghatározó területeken, kizárólag az úszótelken lévő panel lakóépület kivételével nem helyezhető el a közterület felé néző és a közterületről látható homlokzaton vagy a tetőzeten a közterületről látható módon klímaberendezés, továbbá fűtési-, hűtési vagy mesterséges szellőzési célt szolgáló berendezés kültéri egysége. A 2024. június 30. napjáig hatályban volt Ör. a homlokzaton és tetőzeten elhelyezhető fűtési, hűtési, energiatermelő műszaki berendezések településképi követelményeinek megállapítása körében a kiemelten meghatározó területeken az úszótelken lévő minden – és nem csupán panel – lakóépületet a tilalom alóli kivételként kezelt. A kivételek körének, vagyis az „úszótelken lévő lakóépület” szövegrésznek az „úszótelken lévő panel lakóépület”

szövegrészre módosítását a Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat Képviselő-testületének 11/2024. (V. 7.) önkormányzati rendelete 8. § a) pontja állapította meg.

- [3] Az indítványozó a kifogásolt szabályozás alaptörvény-ellenességét a globális – és különösen az európai régió – felmelegedéséből következő egészségügyi kockázatok elleni egyéni védekezési lehetőség korlátozásával indokolja. Álláspontja szerint ezért a módosított rendelkezés az Alaptörvény II. cikkét, a XII. cikk (1) bekezdését, a XV. cikk (2) bekezdését és a XVII. cikk (3) bekezdését sérti.
- [4] A beadvány értelmében az alaptörvény-ellenesség az Alaptörvény II. cikke tekintetében abban nyilvánul meg, hogy a rendelkezés „korlátozza az egyének jogát, hogy saját életük, egészségük és emberi méltóságuk védelme érdekében az egyéni lehetőségeikhez mértén korszerű eszközökkel, klímaberendezés alkalmazásával csökkenthessék a hőség negatív egészségügyi hatásait, szélsőséges esetben megelőzhessék a hőséggel összefüggő elhalálozásukat” (Indítvány 4. oldal).
- [5] Az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdését illetően az indítványozó úgy ítéli meg, hogy támadott rendelkezés indokolatlanul korlátozza a munka és a foglalkozás szabad megválasztását, ugyanis az előírás hatálya alá eső területen a nem panel építési módú ingatlanokban lakó munkavállalók, kormánytisztviselők lényegében elesnek a jogszabályban szabályozott feltételekkel – ideértve a zárt térben lévő munkahelyeken biztosítandó levegőkörnyezeti értékeket is – végezhető távmunkavégzés és otthoni munkavégzés lehetőségétől.
- [6] Az indítványozó szerint a támadott rendelkezés az emberek vagyoni helyzete, lakóhelye, lakhatási lehetőségei tekintetében az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésébe ütköző hátrányos megkülönböztetést alkalmaz. Az Ör. kifogásolt rendelkezése ugyanis azonos besorolás alá eső, azaz a védett területeken kívüli kiemelten meghatározó területeken lévő ingatlanok tekintetében azok építési módja függvényében eltérő szabályokat állapít meg a klímaberendezések telepíthetőségét illetően. Az indítványozó értelmezésében a sérelmezett rendelkezés a szabályozás szempontjából egymással összehasonlítható jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy annak alkotmányos indoka lenne.
- [7] Az Alaptörvény XVII. cikk (3) bekezdésének sérelmét az jelenti, hogy a rendelkezés a távmunkavégzés és otthoni munkavégzés keretében és szabályozása szerint dolgozni kívánó munkavállalók, kormánytisztviselők számára megakadályozza, hogy az egészségüket, biztonságukat és méltóságukat tiszteletben tartó munkafeltételeket alakítsanak ki maguknak a lakóhelyükön.
- [8] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerint tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26 – 27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29 – 31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy szól, hogy a

befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.

- [9] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdés második fordulata szerint az Abtv. 26. § (2) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszt az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított százyolcvan napon belül lehet írásban benyújtani. A támadott rendelkezés 2024. július 1. napján lépett hatályba. Az alkotmányjogi panasz 2024. augusztus 22. napján, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül érkezett az Alkotmánybíróságra.
- [10] 3.2. A panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében megkövetelt határozott kérelem feltételeinek a következők szerint felel meg. Tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozók jogosultságát megalapozza [Abtv. 26. § (2) bekezdés]; az eljárás megindításának indokait (az Ör. alaptörvény-ellenesnek ítélt rendelkezése); az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezést [az Ör. 25. § (3) bekezdés c) pontja]; az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [az Alaptörvény II. cikke, a XII. cikk (1) bekezdése, a XV. cikk (2) bekezdése és a XVII. cikk (3) bekezdése]; indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezést miért ítéli ellentétesnek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, valamint kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt.
- [11] 3.3. Az Alkotmánybíróságnak ugyanakkor vizsgálnia kellett azt is, hogy az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz feltételei fennállnak-e. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor kezdeményezhető, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.
- [12] A kivételes alkotmányjogi panasz jogintézményének elsődleges célja az egyéni, szubjektív jogvédelem, vagyis a ténylegesen jogsérelmet okozó alaptörvény-ellenes jogszabály által okozott jogsérelem orvoslása. A panasz befogadhatóságának feltétele ezért az érintettség, nevezetesen, hogy a panaszos által alaptörvény-ellenesnek ítélt jogszabály a panaszos személyét, konkrét jogviszonyát közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan érintő rendelkezést állapítson meg, aminek következtében a panaszos alapjogai sérülnek. Az Alkotmánybíróság értelmezésében tehát az érintettségnek személyesnek, közvetlennek és aktuálisnak kell lennie. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az érintettség abban az esetben is megállapítható, ha a jogszabály alkalmazására, érvényesítésére szolgáló cselekmények még nem történtek meg, de jogszabály erejénél fogva olyan jogi helyzet keletkezett, amelyből egyértelműen következik, hogy a panaszolt jogsérelem

közvetlenül belátható időn belül kényszerítően bekövetkezik. Nem állapítható meg ugyanakkor az indítványozó érintettsége, ha a támadott jogszabályi rendelkezés az indítványozóval szemben nem került alkalmazásra, vagy annak hatályosulása őt közvetlenül nem érintette {lásd: 3367/2012. (XII. 15.) AB végzés, Indokolás [13] – [17]}.

- [13] Az érintettség indítványozó általi bizonyítása az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján folyó alkotmánybíróági eljárás lényegi eleme, ugyanis „a panaszos alapjogában való személyes, közvetlen és aktuális sérelme különbözteti meg a kivételes panaszt az *actio popularis*-tól. A személyes érintettség az érintett saját alapjogában való sérelmét jelenti. (...) Az Abtv. 26. § (2) bekezdése által kifejezetten nevesített közvetlenség követelménye szempontjából az a meghatározó, hogy a kifogásolt jogszabály maga érinti-e az indítványozó alapjogát. (...) Az aktuális érintettség követelménye azt jelenti, hogy az érintettségnek az alkotmányjogi panasz benyújtásakor fenn kellett állnia. Azt, hogy az indítványozó aktuális sérelme fennáll-e, csak a konkrét esetben lehet eldönteni” {lásd: 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat (a továbbiakban: Abh.), Indokolás [27] – [31]}.
- [14] Az indítványozó érintettségét egy 2024.07.29-ei keltezésű e-hiteles tulajdoni lappal igazolta, miszerint Budapest főváros XIII. kerületében az ún. védett területeken kívüli kiemelten meghatározó területen lévő ingatlanban tulajdonrészrel rendelkezik. Nyilatkozata szerint az ingatlan úszótelken lévő, téglából épült, azaz nem panel lakóépületben található, vagyis ingatlana a vitatott településképi szabályozás hatálya alá tartozik.
- [15] Az Alkotmánybíróság szerint ugyanakkor az érintettség további konjuktív feltételei, nevezetesen, hogy a panaszos által alaptörvény-ellenesnek ítélt jogszabály olyan, a panaszos személyét, konkrét jogviszonyát közvetlenül, ténylegesen és aktuálisan érintő rendelkezést tartalmazzon, aminek következtében a panaszos alapjogai sérültek, a jelen ügyben nem teljesültek. „A személyes érintettség az érintett saját alapjogában való sérelmét jelenti”, vagyis a személyes érintettség követelményének teljesüléséhez az indítványozó alapjogi pozíciója és a norma között szoros kapcsolatnak is fenn kell állnia {lásd: Abh., Indokolás [28]}. A közvetlen érintettség követelménye pedig akkor teljesül, ha a kifogásolt jogszabály maga érinti az indítványozó alapjogát {lásd: Abh., Indokolás [30]}.
- [16] Az indítványozó érvelése alapján az Alkotmánybíróság a vitatott településképi előírás és az indítványozónak az Alaptörvény II. cikkében foglalt, az emberi élethez és emberi méltósághoz való alapjoga között alkotmányjogilag értékelhető közvetlen összefüggést, ekként ennek sérelmét, nem találta megállapíthatónak. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint hasonlóképpen nincs közvetlen kapcsolat a klímaberendezés kültéri egysége elhelyezésének szabályozása és az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében deklarált, az indítványozónak a munka és foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a XVII. cikk (3) bekezdésében az egészséget, biztonságot és méltóságot tiszteletben tartó munkafeltételekhez való jogaival, így

ezen alkotmányos alapjogok sem sérültek. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése az alapvető jogok tekintetében tiltja a diszkriminációt. Mivel jelen ügyben alapvető jog sérelme nem volt megállapítható, ezért a diszkrimináció állított tilalma nem értelmezhető.

- [17] 4. Jelen ügyben megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy az Ör.-ben foglalt tilalom a védett területeken kívüli kiemelten meghatározó területen az úszótelken álló nem panel épületek vonatkozásában nem kategórikus tiltás, az Ör. 25. § (7) bekezdései értelmében ugyanis a klímaberendezés az épület közterületi homlokzatának egészére vonatkozó egységes terv alapján vagy közterületről nem látható (rejtett vagy takart) módon elhelyezhető.
- [18] 5. Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság az indítványozó által felhívott alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben tényleges jogsérelem bekövetkeztét, vagyis az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti kivételes panasz fennállása feltételei teljesítését nem állapította meg, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1) – (3) bekezdése alapján eljárva, az Abtv. 26. § (2) bekezdése és Ügyrend 30. § (2) bekezdés *c)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2025. április 29.

Haszonicsné dr. Ádám Mária s.k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s.k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s.k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s.k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s.k.,
alkotmánybíró